

SURETU EL HASHR

KAPTINA 59

E zbritur në Medinë, pas sures El Bejjine, ajete: 24

Edhe pse kjo sure është zbritur në Medinë dhe synon të trajtojë çështjet e shariatit, siç është rregull edhe në suret e tjera të zbritura aty, si temë kryesore parashtron largimin e fisit Beni Nadir, jehudi, prej Medinës, ani pse ishin të fortifikuar dhe e ndienin veten të fortë e të sigurt.

Parashtron edhe çështjen e presë së luftës, se si duhet ndarë ajo dhe kujt duhet dhënë prej shtresave të bashkësisë. I bëhet një vështrim virtyteve të shokëve të Pejgamberit, atyre të mërguarve, muhaxhirëve, të cilët për hir të dashurisë ndaj Zotit janë atdheun dhe atyre vendas, të cilët e ndihmuani fenë e shpallur prej Zotit, ndihmuani vëllezërët e vet muhaxhirë edhe me kafshatën e gojës. Përballe virtyteve të larta të tyre, përmenden veset e dyfytirëshve, që ishin të ngjashëm me veset e shejtanit.

Pasi këshillohen besimtarët për ditën e kijametit, e cila është plot frikë e mundim, për ndarjen e njerëzve në dy grupe, banues të xhennetit dhe banues të xhehenemit, në fund të kaptinës përmenden disa emra të bukur e të lartë të Allahut të madhëruar.

*Quhet: “**Suretul Hashri**” - kaptina e tubimit, e fjala është për tubimin dhe dëbimin e mbarë fisit Beni Nadir prej Medinës.*

لَا يَجِدُ قَوْمًا نُوَمَرْتَ بِاللَّهِ وَأَبْوَرَ الْأَخْرَبُوادُونَ مَنْ
حَادَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ، وَلَوْ كَانُوا إِبْرَاهِيمَ هُمْ أَوْ أَبْنَاءَ هُمْ
أَوْ أَخْوَانَهُمْ أَوْ عِشَّرَتْهُمْ أَوْ لَكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمْ
الْإِيمَانَ وَأَيْدِيهِمْ بِرُوحٍ مُّنْتَهَى وَيَدُهُمْ جَنَّتٌ بِحَرَقِي
مِّنْ تَحْيَانَهَا الْأَنْهَرُ حَدِيلَنَّ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضَوْا
عَنْهُ أَزْلَكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَّا يَنْ حِزْبُ اللَّهِ هُمُ الظَّالِمُونَ

سَبَعَ لَيْلَاتٍ مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ رَهْوَ الْمَرِيرُ الْحَكِيمُ
هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الْأَلْبَانَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَبِ مِنْ دِينِهِمْ
لَا وَلِلْمُسْتَرِ مَا لَظَنَتْهُنَّ أَنْ تَخْرُجُوا وَظَنُوا أَنَّهُمْ مَانِعُهُمْ
خُصُوصُهُمْ مِّنَ اللَّهِ فَأَنْتُمْ هُمُ الْمُحْسِبُو وَذَنَفُ
فِي قُلُوبِهِمْ الرُّغْبَةُ بِعِزْرِيُونَ يُوَمِّهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَبْدِيَ الْمُؤْمِنِينَ
فَأَعْبَرُهُمْ وَأَتَأْوِلُ الْأَيْصَرَ ۝ وَلَوْلَا أَنْ كَبَّ اللَّهُ عَنْهُمْ
الْجَلَاءَ لَعَذَّبُوهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ۝

٥٤٥

22. Nuk gjen popull që e beson Allahun dhe ditën e gjykimit, e ta dojë atë që kundërshton Allahun dhe të dërguarin e Tij, edhe sikur të jenë ata (kundërshtarët) prindërit e tyre, ose fëmijët e tyre, ose

* Besimtarët janë të urdhëruar që njëri-tjetrit t'i bëjnë vend, duke u mundësuar të gjithëve të gjejnë vend aty ku bisedohet.

Nuk janë të obliguar e të porositur që duke u ngritur vetë t'i lëshojnë vendin tjetrit, por pa u ngritur t'i bëjnë vend. Kush i bën vend tjetrit, Allahu ia zgjeron atij rrizkun, gjoksin, varrin, xhennetin.

E nëse është urdhër për t'u ngritur, atëherë duhet ngritur, pse ata që zbatojnë urdhërin, Allahu i ngre lart, por më së larti i ngre, të zotët e dijes. Në këtë ajet Allahu lavdëron dijetarët.

Dhënia e lëmoshës para bisedës me Pejgamberin ishte sprovë për besimtarin e sinqertë, për jo lakmuesin ndaj kësaj bote.

Hipokritët betoreshin rrejshëm se ishin me myslimanët, e në anën tjetër miqësoshezin më jehuditë, që ishin të mallkuar prej Zotit. Ata do të përpiken që edhe në Ahiret të betohen rrejshëm, por do ta kenë kot.

Besimtarë i sinqertë në besim ndaj Allahut dhe ndaj jetës së Ahiretit, nuk e do atë që është kundër mësimive të Allahut dhe të Pejgamberit, le të jetë edhe më i afërmë, pse në zemrën e besimtarit të tillë është rrënjosur besimi i sinqertë, të cilin për çdo moment Allahu ia forcon. Veprat e besimtarëve të tillë Allahu i pranon dhe është i kënaqur me ta, edhe ata do të jenë të kënaqur me shpëblimin që u jep Zoti, e të tillët janë ushtri (parti) e afërt e Zotit, andaj janë të shpëtuar.

Me ndihmën e Zotit, përfundoi përkthimi dhe komentimi i sures El Muxhadeletu. Lavdëruar qoftë Allahu i madhëruar!

vëllezërit e tyre, ose farefisi i tyre. Ata janë që në zemrat e tyre (Ai) ka skalitur besimin dhe e ka forcuar me shpirt nga ana e Tij dhe ata do t'i shpjerë në xhennetë, nëpër të cilët rrjedhin lumenj. Aty janë, përgjithmonë. Allahu ua ka pëlqyer punën e tyre dhe ata janë të kënaqur me shpëblimin e Tij. Të tillët janë pale (grup, parti) e Allahut ta dini pra, se ithtarët e Allahut janë ata të shpëtuar!*

SURETU EL HASHR

*Me emrin e Allahut, Mëshiruesit,
Mëshirëberësit!*

1. Allahun e madhëron me tesbih (duke i mohuar ato që nuk i takojnë Atij) gjithçka ka në qiej dhe gjithçka ka në tokë, e Ai është i fuqishmi, i urti.

2. Ai është që në dëbimin e parë i nxori prej shtëpive të tyre ata nga ithtarët e librit, të cilët nuk besuan. Ju nuk menduat se ata do të dalin, e ata menduan se foritatikat e tyre do t'i mbrojnë prej ndëshkimit të Allahut, po Allahu u erdhë atyre nga nuk e kishin menduar dhe në zemrat e tyre hodhi frikëm ashtu që me duart e veta dhe me duar të besimtarëve rrëzonin shtëpitë e veta; pra merrni përvjoe o ju të zotët e mendjes.

3. Sikur Allahu të mos u kishte caktuar atyre shpënguljen, ata do t'i ndëshkonte në këtë jetë, kurse në jetën tjetër ata e kanë dënimin e zjarrit.

4. Këtë pér shkak se e kundërshtuan Allahun dhe të dërguarin e Tij. Pra, kush e kundërshton Allahun, s'ka dyshim se Allahu është ndëshkimfortë.

5. Ju nuk këpuptë asnjë nga hurmat e buta (*fidanët*) ose atë e keni lënë të ngritur në rrënjet e tyre, vetëm se me lejen e Allahut e pér t'i shtypur kundërshtarët.

6. E atë (*Pasuri*) që prej tyre Allahu ia ktheu të dërguarit të vet, ju pér të nuk i keni ngarë as kuajt, as devetë, por Allahu i bën mbizotëruesh të dërguarit e vet kundër kujt të dojë, Allahu ka fuqi mbi çdo send.

7. Ate që Allahu nga banorët e vendeve (*jobesintare*) ia dha pa luftë të dërguarit, të vet, ajo i takon Allahut, të dërguarit, të afërmve, jetimëve, të varfërve, kurbetçinjve. (*Kështu veprohet*) Që ajo të mos ndahet ndërmjet pasanikëve tuaj. Çka t'ju jep Pejgamberi, atë merrnie e çka t'ju ndalojë, përmbanju dhe kinie frikë Allahun, se Allahu është ndëshkues i ashpër.

8. (*Ajo pronë*) U takon muhaxhirëve të varfër, të cilët u débuan prej shtëpive të tyre dhe prej pasurisë së tyre, duke kërkuar mirësinë dhe kënaqësinë prej Allahut, dhe që ndihmojnë Allahun dhe të dërguarin e Tij, të tillët janë ata të singertit.

9. Edhe ata që përgatitën vendin (*Medinën*) dhe besimin para tyre, i duan ata që shpërnguleshin tek ata dhe nuk ndiejnë

në gjoksat e tyre ndonjë nevojë (pér zili a tjetër) nga ajo që u jepej atyre (*muhaxhirëve*), madje edhe sikur të kishin vetë nevojë pér të, ata u jepnin përparesi atyre para vërvëtes. Kush është i rajtur prej lakmës së vet, të tillët janë të shpëtuar.

وَالنَّبِيُّ كَجَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ كَرِتَانَفِرْنَكَا
وَلِإِخْرَجِنَا الَّذِينَ سَبَبُونَا إِلَيْهِمْ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا
غَلَّا لِلَّذِينَ مَأْسَوْ رَسَاتِنَكَ رَهْ وَفَرَّ حَرَمْ ١٠٣ * الْمَرْيَال
الَّذِينَ نَافَعُو بِقُولُونَ لِإِخْرَجِنَهُمُ الَّذِينَ كَفَرُوْنَا مِنْ أَهْلِ
الْكِبَرِ لِيَنْ أَخْرِجَنَهُمْ لَحْرَجَ مَعْكُمْ وَلَا تُطْعِنُ فِكَرَ
أَهْدَى أَهْدَى وَأَنْ قُولَنَلْمَنْ لَنْصَرْنَكَهُ وَاللهُ شَدِيدُ الْعِزَّةِ لِكَفِرُونَ
لِيَنْ أَخْرِجَوْنَ لِإِخْرَجُونَ مَعْهُمْ وَلِيَنْ قُولُوا لِإِصْرَارِهِمْ ١٠٤
وَلِيَنْ صَرُوهُمْ يَوْلَنْ أَلْأَذْرَنْ لَأَيْصَرُونَ
لَأَسْعَ شَدْرَهَبَهُ فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَا يَقْهُورُونَ ١٠٥ لَا يُقْبِلُونَ كُمْ جَيْعَانَالِأَفَقِيَرِي
خَصْصَهُ أَوْمَنْ وَرَاهَ جُهُورَ بَاسْهُهُ بِيَهُمْ سَدِيدَ تَخْسِبَهُمْ
جَيْعَانَوْلُوْهُمْ سَقَنَ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقُلُونَ ١٠٦
كَشَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَرِيَبَادَأْفُوْيَابَلَ أَمْرَهُمْ وَقَمَ عَذَابَ
الْمُمْ ١٠٧ كَشَلَ الشَّطِيْنَ إِذْ قَالَ لِلْأَسْنَنَ أَكَفَرْ فَلَمَّا كَفَرَ
قَالَ إِنِّي بَرِيَّهُ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمَيْنَ ١٠٨

10. Edhe ata që kanë ardhur pas tyre e thonë: "Zoti ynë, falna ne dhe vëllezërit tanë që para nesh u pajisën me besim dhe mos lejo në zemrat tona farë urrejtjeje ndaj atyre që besuan. Zoti ynë Të Je i butë, mëshirues."*

* Kur shkoi Pejgamberi në Medinë, bëri marrëveshje me fisin Beni Nadir për mossulmim. Pas Luftës së Uhudit, në të cilën patën shumë viktima myslimanët, Ka'b bin Eshref, i pari i fisit shkoi në Mekë dhe me Ebu Sufjanin, prijesin e idhujtarëve lidhi marreveshje kundër myslimanëve. Ka'b'in e mbeti një natë Muhammed bin Mesleme, e fisin e tij e rrethuan myslimanët derisa e detyruan të shpërngulet prej aty; kështu disa shkuan në Sham e do të tjerë në Hajber. Ajo ishte shpërgulja e parë e tyre. Ndihma e Allahut bëri që ata të frikësohen, të braktisin fortifikatat, e nga inati, edhe vetë t'i rrënonin shtëpitë e veta së bashku me myslimanët. Kjo mase ndëshkuese kundër tyre u mor për shkak se ata kundërshtuin Allahun dhe Pejgamberin. Ishte urdhëri i Pejgamberit, po me lejen e Zotit, që të shkatërrrohen edhe kopshtet e tyre. Kur disa sahabë filluan t'i presin disa hurta të tyre me qëllim që t'ua shtojnë edhe më shumë pikëllimin, ata i thanë Pejgamberit: "Ti ishte ai që i ndaloje démtimet, e çka qështë tash që i lejon t'i presin pemët?" Atëherë zbriti ky ajet, që me lejen e Zotit ajo qështë si masë ndëshkuese kundër të prishurve.

Pasuria e tyre mbeti "fej'un", pasuri e fituar pa lustë. Kjo u arrit me ndihmën e Zotit e jo me forcën luftarakë, andaj ndarje e saj ka vlerë tjetëfare prej presë së fituar me lustë. Përmenden ata që meritojnë t'u jepet, e jo t' mbetet në duar të pasanikëve e ta ndajnë si të duan.

Pasuria e tillë fituar në atë mënyrë, qështë pronë e shoqërisë e jo e individivëve. Shoqëria e ndan sipas nevojës. Atë pasuri Pejgamberi ua dha muhaxhirëve, që kishin lëshuar atdheun për hir të rrugës së Zotit, luftonin për atë rrugë dhe ende ishin nëpër shtëpi të vëllezërvë të tyre ensarë, vendas të Medinës dhe mbrojtës të besimit, të cilët në konsultime me Pejgamberin hoqën dorë nga ajo pasuri, ndonëse kishin nevojë dhe u dhanë përparësi emigrantëve.

Të lavdëruar janë muhaxhirët e parë, vendasit, ensarët e Medinës dhe ata që erdhën pas tyre dhe ua njohtën meriten të parëve, e kush e urren ndonjë nga sahabët e Pejgamberit, ai qështë edhe më i keq se kufari, e të tillë janë rafidijet.

11. A nuk e ke ditur se ata që u bënë hipokritë, u thoshin vëllezërvë të vet nga ihtarët e librit që nuk kishin besuar: nëse ju dëboheni, edhe ne do të dalim me ju, për çështjen tuaj, ne kurrë nuk do t'i bindemi askujt (*t'ju lufojmë ose t'ju nënshtrojmë*), e nëse luftoheni prej dikujt, ne gjithqysh do t'u ndihmojmë. Allahu dëshmon se ata janë rrenacakë!

12. Sikur të dëbohen ata (*sithtarët e librit*), nuk do të dilnin me ta edhe sikur të luftoheshin, nuk do t'u ndihmojnë atyre, po edhe sikur t'u ndihmonin atyre, ata do të iknin prapa, e ata do të mbesin pa ndihmën e tyre.

13. Ju (*besimtarët*) në zemrat e tyre (*të munafikëve*) jeni frikë më e forte se Allahu (*frika nga Allahu*). Kjo për shkak se ata janë popull që nuk kuptojnë.

14. Ata që gjithë së bashku nuk kanë guxim *t'ju luftojnë*, vetëm kur gjinden në ndonjë vend të fortifikuar ose kur janë pas ndonjë muri. Armiqësia ndërmjet tyre është e ashpër. Mund të mendohet për ta se janë të bashkuar, e në realitet zemrat e tyre janë të përcara, sepse janë njerëz që nuk logjikojnë.

15. Si shembulli i atyre jo fort moti që përjetuan të keqen e punës së vet, edhe ata kanë një dënim të rëndë.

16. Ata (*hipokritët*) janë shembull si djallë, kur i thotë njeriut: "Refuzo besimin!", e kur ai ta ketë refuzuar, ai (*djalli*) tërhiqet e thotë: "Unë tërhiqem prej teje; unë i frikohem Allahut, Zotit të gjithësise!"

17. Dhe ashtu, ata tē dy do tē perfundojnē nē zjarr pērgithmonē. Ai eshtë ndēshkim i zulumqaréve.

18. O ju qē besuat, kinie parasysh frikēn ndaj Allahut dhe le tē shikojē njeriu se çka ka bērē pēr nesér, dhe kinie frikē Allahun, e s'ka dyshim se Allahu eshtë qē e di nē detaje atē qē punoni!

19. E mos u bēni si ata qē e harruan Allahun, e Allahu bēri qē ata ta harrojnē vetveten. Tē tillēt janē ata tē prishurit.

20. Nuk janē tē barabartē ata tē xhennetit dhe ata tē xhehenemit. Banuesit e xhennetit janē ata fatbardhē qē ia kané arritut qellimit.

21. Sikur Ne ta zbritnim kētē Kur'an mbi ndonjē kodrō, do ta shihje atē tē struktur e tē çarē prej frikēs nga Allahu. Kéta janē shembuj qē ua shkoqisim njerēzve, nē mēnyrē qē ata tē mendojnē.

22. Ai eshtë Allahu qē nuk ka zot tjetër, vetēm Ai, qē e di tē fshehten dhe tē dukshmēn; Ai eshtë Mēshirues, Mēshirēberesi!

23. Ai eshtë Allahu qē nuk ka zot tjetër pērveç Tij, sundues i pērgjithshēm, i pastér (prej tē metave qē i mvishen), shpētimtar (qē i shpēton njerēzit prej ndēshkimit tē padrejtē), sigurues (qē siguroi njerēzit me premtimin e vet dhe pejgamberet me mrekulli), mbikēqyr dhe

فَكَانَ عَقِبَتْهَا أَنْهَى فِي الْأَرْضِ خَلِيلَنِيهَا وَذَلِكَ حَزْرٌ وَأَطْدَلِيمَينَ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ مَاءَمُوا أَنْعَوْا اللَّهَ وَتَسْتَرُ نَفْسًا مَاقِفَتْ لِعْدَرًا وَأَنْعَوْا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ حَبِّرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ سَوَّا اللَّهُ فَأَسْنَمْهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ۝ لَا يَسْتَوِي أَحَدُبُ الْأَشْرَارِ وَأَحَدُبُ الْجَنَّةِ أَحَدُبُ الْجَنَّةِ هُمُ النَّابِرُونَ ۝ لَوْلَا زَانَاهُمَا الْقُرْمَانَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَشِعًا تَصَدَّعَ عَامِنْ حَشِيشَةَ اللَّهِ وَتَلَكَ الْأَشْنَلَ نَضَرَهُمَا النَّاسُ لِعَلَمَهُمْ بِتَنَكِرِهِنَّ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّاهُو عَلِمُ الْغَيْبِ وَإِلَهَ شَهِدَهُ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ۝ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّاهُ الْسَّلَكُ الْقَدُّوسُ الْسَّلَمُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَمِّشُ الْعَزِيزُ الْجَبَارُ الْمُتَكَبِّرُ سَبِّحْنَ اللَّهَ عَمَّا يُشَكُونَ ۝ هُوَ اللَّهُ الْخَلِقُ الْبَارِعُ الْمُصْوِرُ لِهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ يَسْبِحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

شُوَّافُ الْمُبَتَّحِينَ

٥٤٨

pērcjell çdo send), i plotfuqishēm, mbizotēres, i madhērishēm. I kartesuar eshtë Allaha noga çka i shoqerojnē!

24. Ai eshtë Allahu, Krijuesi, Shpikësi, Formësuesi. Tē tij janē emrat mē tē bukur. Atē (Allahun) e madhēron çka ka nē qiej e nē tokë dhe Ai eshtë ngadhënjyesi, i urti!*

* Ibni Ubej ibni Selul, prijës i hipokritëve, dërgon te fisi Beni Nadir dhe u thotë tē mos pranojnë tē largohen prej Medinës, u premton se ai së bashku me ithitarët e tij hipokritë, sido qē tē jetë gjendja, do tē jetë nē anën dhe nē ndihmën e tyre. Kur'anzi zbuloi gjenjeshtren e tyre, sepse ata as nuk dolën me ta e as nuk u ndihuuan. Mandej, Kur'anzi i njoftoi besimtarët se Zoti u ka shtenë frikën nē zemrat e tyre, madje ata duken se janē tē bashkuar me jehuditë, por ato janē vetëm fjälë goje. Hipokritët e luanin rolin e drejtit, i cili pasi ta mashtorjë njeriun, tērhiqet prej tij.

Besimtarët porositen tē veprojnë e tē përgatiten pēr jetën e ardhshme, tē mos i harrojnë këshillat e Zotit, se njerëzit do tē ndahen nē dy grupe: pēr nē xhennet dhe pēr nē xhehenem. Madhështia e përbajtjës së Kur'anit eshtë aq e efektshme, sa qē sikur malet tē kishin tē menduar, ani pse janë aq tē mëdha, do tē përuleshin dhe do tē shqyeshin nga droja prej ndēshkimit tē Zotit, e njeriu qē ka arsy e mendje, shpeshherë nuk i vështron me vëmendje thëniet e Zotit nē Kur'an, gjë kjo qē eshtë pēr çdo habi.

Në fund numërohen disa cilësi tē tē madhit Zot, disa emra tē bukur tē Tij, tē cilët na japin tē kuptojmë pēr madhështine e Tij.